

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobců: a) **A. H.**, b) **Ing. J. H.**, c) **J. H.**, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Masarykova 31, Brno (dříve Finanční ředitelství v Ústí nad Labem se sídlem Velká Hradební 61, Ústí nad Labem), v řízení o žalobě proti rozhodnutím Finančního ředitelství v Ústí nad Labem ze dne 6. 12. 2012, č. j. 13166/12-1400-505350, č. j. 13167/12-1400-505350 a č. j. 13168/12-1400-505350, k námitce podjatosti vznesené žalobci proti všem soudcům správních senátů Krajského soudu v Hradci Králové,

t a k t o :

Soudkyně Krajského soudu v Hradci Králové Mgr. Marie Kocourková, JUDr. Magdalena Ježková a Mgr. Helena Konečná **n e j s o u** vyloučeny z projednávání a rozhodování věci vedené u Krajského soudu v Hradci Králové pod sp. zn. 31 Af 30/2013.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Žalobce se žalobou adresovanou a doručenou dne 20. 2. 2013 Krajskému soudu v Ústí nad Labem domáhal zrušení rozhodnutí Finančního ředitelství v Ústí nad Labem ze dne 6. 12. 2012, č. j. 13166/12-1400-505350, č. j. 13167/12-1400-505350 a č. j. 13168/12-1400-505350, jimiž v jednotlivých případech žalovaný zamítl odvolání žalobců a potvrdil platební výměry Finančního úřadu v Jilemnici ze dne 4. 5. 2012. Těmi byla žalobcům samostatně vyměřena daň z nemovitostí na zdaňovací období roku 2012. Zároveň žalobci navrhuji přiznání odkladného účinku podané žalobě.

[2] Dle rozvrhu práce měl věc projednat a rozhodnout Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci, neboť správní orgán I. stupně měl sídlo v obvodu působnosti tohoto soudu. Krajský soud v Ústí nad Labem proto žalobu dne 20. 2. 2013 zaslal Krajskému soudu – pobočce v Liberci.

[3] Usnesením ze dne 25. 2. 2013, č. j. 59 Af 9/2013 - 25, Krajský soud v Ústí nad Labem – pobočka v Liberci věc postoupil Krajskému soudu v Hradci Králové jako soudu věcně a místně příslušnému s odůvodněním, že Finanční úřad v Jilemnici, který vydal ve věci rozhodnutí jako správní orgán I. stupně, má sídlo v obvodu působnosti Okresního soudu v Semilech (bod 58 přílohy č. 3 zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích). Okresní

soud v Semilech náleží do obvodu Krajského soudu v Hradci Králové (bod 6 přílohy č. 2 citovaného zákona), který je ve smyslu § 7 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), místně příslušný k projednání podané žaloby. Toto rozhodnutí nabylo právní moci dne 11. 3. 2013.

[4] O žalobě nebylo dosud rozhodnuto.

[5] Žalobci v podání ze dne 3. 5. 2013, které bylo adresováno a doručeno Krajskému soudu v Hradci Králové téhož dne, vznesl námitku podjatosti všech soudců správních senátů Krajského soudu v Hradci Králové s návrhem na jejich vyloučení. V citovaném podání uvedl, že projednávaná věc musí být přikázána jinému soudu téhož stupně z důvodu delegace nutné, jinak opět reálně hrozí, že uvedenými soudci Krajského soudu v Hradci Králové bude „pokračováno v dalším pokořování nezávislého, nestranného, odborného a spravedlivého rozhodování soudu.“

[6] Soudci úseku správního soudnictví Krajského soudu v Hradci Králové přípisem ze dne 6. 5. 2013 odkázali na písemné vyjádření k námitce podjatosti ze dne 10. 4. 2013 k věci vedené u Nejvyššího správního soudu pod sp. zn. Nao 19/2013, v němž ve vztahu k osobě žalobce a) uvedli, že: „Každý z níže podepsaných soudců s účinky pro každého z nich prohlašuje, že ve shora označené věci se necítí být podjatým a není mu ani známa žádná skutečnost, ze které by mohl vyplynout důvod případných pochybností o jeho nepodjatosti.“ Toto prohlášení podepsali soudci JUDr. Jan Rutsch, předseda senátu, Mgr. Marie Kocourková, předsedkyně senátu, JUDr. Magdalena Ježková, JUDr. Pavel Kumprecht, Mgr. Helena Konečná, JUDr. Jana Kábrtová, JUDr. Marcela Sedmíková a JUDr. Ivona Šubrtová.

[7] Je-li účastníkem řízení vznesena námitka podjatosti všech soudců určitého soudu, a přitom je již zřejmé, kterému soudci (soudcům) je či bude věc přidělena, je účelné se zabývat otázkou podjatosti jiných než těchto soudců jen za předpokladu, že u rozhodujících soudců bude shledán důvod k vyloučení. V případě, že tomu tak není a že tedy nic nebrání v tom, aby soudci, jimž věc byla či bude přidělena, ji projednali a rozhodli, postrádá zkoumání podjatosti dalších soudců daného soudu smysl, neboť vůbec není dán důvod ke změně okruhu soudců, kteří mají věc projednat. Žalobce namítl podjatost všech soudců Krajského soudu v Hradci Králové, jednajících a rozhodujících ve správním soudnictví. Podle rozvrhu práce již věc byla přidělena senátu 31 Af Krajského soudu v Hradci Králové, který bude rozhodovat ve složení: Mgr. Marie Kocourková, předsedkyně senátu, JUDr. Magdalena Ježková, soudkyně a Mgr. Helena Konečná, soudkyně. Nejvyšší správní soud se proto nejprve zabýval tím, zda je námitka podjatosti relevantní ve vztahu k těmto třem soudkyním. Teprve byla-li by námitka shledána důvodnou a byly-li by tyto soudkyně vyloučeny z projednávání a rozhodování věci, přistoupil by Nejvyšší správní soud „v druhé fázi“ ke zkoumání podjatosti ostatních soudců Krajského soudu v Hradci Králové. I při posuzování námitky podjatosti je totiž nutno respektovat zásadu hospodárnosti řízení, která v daném případě velí postupovat tak, aby podjatost jednotlivých soudců byla prověřována jen potud, dokud se nenajde potřebný počet soudců, kteří jsou ve vztahu k věci nepodjatí a kteří tedy ve věci mohou jednat a rozhodovat (srov. i usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2006, č. j. Nao 32/2005 - 34, všechna rozhodnutí dostupná na www.nssoud.cz).

pokračování

[8] Nejvyšší správní soud se proto nejprve zaměřil na posouzení námitky žalobce ve vztahu k soudkyním Mgr. Marii Kocourkové, JUDr. Magdaleně Ježkové a Mgr. Heleně Konečné.

[9] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. jsou soudci „*vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučení jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*“ Podle § 8 odst. 5 věty čtvrté s. ř. s. musí účastník řízení námitku podjatosti zdůvodnit a uvést konkrétní skutečnosti, z nichž podjatost soudce dovozuje.

[10] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu i Ústavního soudu vyplývá, že nestrannost soudce je především subjektivní psychickou kategorií, jež vyjadřuje vnitřní vztah soudce k projednávané věci. Při posuzování námitky podjatosti je však třeba nestrannost vnímat i z hlediska objektivního, tzn. zkoumat, zda skutečně existují objektivní okolnosti, jež vyvolávají oprávněné pochybnosti o nezájatosti soudce v konkrétním případě. Jak se k této otázce vyjádřil Ústavní soud, vyloučení soudce z projednávání a rozhodování ve věci má být založeno nikoliv jen na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnosti o jeho nepodjatosti; při posuzování této otázky je tedy třeba učinit úvahu, zda – s ohledem na okolnosti případu – lze mít za to, že by soudce podjatý mohl být (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 27. 11. 1996, sp. zn. I. ÚS 167/94, N 127/6 SbNU 429). Otázka podjatosti nemůže být ve všech případech postavena zcela najisto, nicméně rozhodovat o této otázce je nutno vždy na základě existujících objektivních skutečností, které k subjektivním pochybnostem osob zúčastněných na řízení vedou. K vyloučení soudce z projednání a rozhodnutí věci však může v zásadě dojít teprve tehdy, když je evidentní, že vztah soudce k dané věci, účastníkům nebo jejich zástupcům dosahuje takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou moci nebo schopni nezávisle a nestranně rozhodovat (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 3. 7. 2001, sp. zn. II. ÚS 105/01, N 98/23 SbNU 11). Rozhodnutí o vyloučení soudce z důvodů uvedených v § 8 s. ř. s. totiž představuje výjimku z ústavní zásady, podle níž nikdo nesmí být odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod). Tak jak zákon tuto příslušnost stanovil, je příslušnost zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána zákonnému (příslušnému) soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný.

[11] Za poměr k věci se považuje přímý zájem soudce na projednávané věci, zejména zájem na jejím výsledku. Vyloučen by byl také soudce, který by získal o věci poznatky jiným způsobem než dokazováním při jednání. Pochybnosti o nepodjatosti soudce pro jeho poměr k účastníkům či jejich zástupcům – kromě vztahů příbuzenských a obdobných vztahů – mohou vzniknout i tehdy, je-li soudcův vztah k účastníkům, případně zástupcům, přátelský či naopak zjevně nepřátelský.

[12] Žalobce v námitce podjatosti tvrdí, že soudci Krajského soudu v Hradci Králové, jednající a rozhodující ve správním soudnictví, jsou podjatí v projednávané věci z důvodů zřejmě dřívějších rozhodnutí, „*neboť jinak opět reálně hrozí, že (...) soudci Krajského soudu*

v Hradci Králové bude pokračováno v dalším pokročování nezávislého, nestranného, odborného a spravedlivého rozhodování soudu.“

[13] Soudkyně správního senátu Krajského soudu v Hradci Králové, které by měly rozhodovat ve věci žalobců proti správním rozhodnutím (Mgr. Marie Kocourková, JUDr. Magdalena Ježková a Mgr. Helena Konečná), ve vyjádření k námitce podjatosti, na které krajský soud odkazuje, uvedly, že žádná z nich se „*ve shora označené věci (...) necítí být podjatá a není jí ani známa žádná skutečnost, ze které by mohl vyplynout důvod případných pochybností o její nepodjatosti.*“

[14] Nejvyšší správní soud má z uvedeného za to, že neexistují žádné pochybnosti o nepodjatosti soudkyň Krajského soudu v Hradci Králové Mgr. Marie Kocourkové, JUDr. Magdaleny Ježkové a Mgr. Heleny Konečné při projednávání a rozhodování uvedené věci z důvodu jejich poměru k účastníkům. Je tomu tak především proto, že těmito soudkyněmi uvedené skutečnosti ani náznakem nesvědčí o dřívějších nebo současných vztazích a vazbách, které by zavdávaly v uvedeném směru jakékoliv důvody k pochybnostem.

[15] I skutečnost, že by žalobce byl subjektivně případně přesvědčen o opaku, ještě ani v nejmenším není důvodem, pro který by bylo nutno považovat uvedené soudkyně krajského soudu za podjaté. Žalobce má nepochybně právo na svůj názor, ten však není podložen žádnými objektivními skutečnostmi, z nichž by se mohl dovozovat opak (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 4. 2010, č. j. Nao 13/2010 - 68). Z tvrzení žalobce ani ze skuteností, jež lze shledat ze soudního spisu, nevyplývají byť jen náznaky toho, že by zde existoval vztah uvedených soudkyň k dané věci a k účastníkům, jež by dosahoval takové povahy a intenzity, že i přes zákonem stanovené povinnosti nebudou soudkyně moci nebo schopny nezávisle a nestranně rozhodovat.

[16] Z obsahu spisu rovněž nevyplývá, že by se soudkyně Krajského soudu v Hradci Králové Mgr. Marie Kocourková, JUDr. Magdalena Ježková a Mgr. Helena Konečná podílely na projednávání nebo rozhodování předmětné věci u příslušného správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Rozhodování věci v předchozím soudním řízení je třeba chápat nikoli časově (tedy jako jakékoliv řízení před správním soudem, jehož byli žalobci účastníky a v němž se soudce podílel na rozhodování), nýbrž instancně (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 3. 2003, publikované pod č. 53/2004 Sb. NSS). Vyloučen by byl jen soudce, který by o téže věci rozhodoval nejprve v řízení u krajského soudu (resp. Městského soudu v Praze) a následně pak v řízení kasačním u Nejvyššího správního soudu. O takový případ zde vůbec nejde, a námitka v uvedeném směru také nebyla žalobcem vznesena.

[17] Zákon v § 8 odst. 1 s. ř. s. stanoví, že „*[d]ůvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech.*“ Rozhodování soudce v jiných – souvisejících či nesouvisejících – věcech proto nemůže již ze zákona vést k vyloučení soudce, byť by v těchto věcech byl žalobce neúspěšný (§ 8 odst. 1 s. ř. s. *in fine*). Právě v rozhodovací činnosti soudce se projevuje jeho nezávislost a účastníkův nesouhlas s právními závěry, které soudce dříve vyslovil, je ve vztahu k hodnocení otázek podjatosti nevýznamný. Případné rozhodování uvedených soudkyň krajského soudu v jiných věcech žalobce tedy nemá žádnou právní relevanci. Soudce může být vyloučen z rozhodování jen z objektivních

pokračování

důvodů, nikoli pro subjektivní přesvědčení účastníka řízení o nespravedlivosti dřívějšího rozhodnutí či neústavnosti postupu soudu, které se projevuje polemikou s názory soudu a jejich zpochybňováním. Zpochybňovat rozhodnutí soudu jistě lze; k tomu však slouží opravné prostředky (jsou-li přípustné), nikoli námitka podjatosti. Námitka v tomto směru také nebyla žalobcem výslovně vznesena, byť by dikce námítky podjatosti [*„neboť jinak opět reálně hrozí, že (...) soudci Krajského soudu v Hradci Králové bude pokračováno v dalším pokořování nezávislého, nestranného, odborného a spravedlivého rozhodování soudu“*] svědčila právě dřívějšímu skutečnému či domnělému rozhodování uvedených soudkyň v jiných věcech žalobce.

[18] Nejvyšší správní soud proto o námitce podjatosti žalobce vůči soudcům Krajského soudu v Hradci Králové rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku tohoto usnesení.

[19] V důsledku tohoto způsobu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu odpadá nutnost rozhodovat o delegaci nutné (§ 9 odst. 1 s. ř. s.). Je tomu tak proto, že v důsledku přednostního rozhodnutí o námitce podjatosti vznesené žalobcem a nevykloučení uvedených soudkyň z projednávání a rozhodování předmětné věci, nenastala situace, že by pro vyloučení soudců specializovaných senátu místně příslušného soudu nebylo možno sestavit senát.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. června 2013

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu